

Thai Hjelpearck – Nivå III

Avansert grammatikk og kulturkunnskap | LK20

Avansert grammatikk

Passive konstruksjoner

- ถูก (thuuk) – passiv (negativ)
- Thuuk tam-raai – Bli plaget
- Thuuk lak – Bli stjålet
- โดน (doon) – passiv (uformell, negativ)
- Doon ti – Bli slått
- ได้ (dai) – passiv (nøytral/positiv)
- Dai rap khrongkaan – Bli gitt et prosjekt

Kausative konstruksjoner

- ให้ (hai) – la, få til å
- Hai khao pai – La ham gå
- Tham hai phom khao-jai – Få meg til å forstå
- ทำให้ (tham-hai) – gjøre at
- Tham-hai sabai jai – Gjøre glad (komfortabel i hjertet)

Intensivering og betoning

- ก็ (ko) – betoning, da
- Ko pai – Gå da!
- Ko mai pen rai – Det gjør da ingenting
- เลย (loei) – i det hele tatt
- Mai dii loei – Ikke bra i det hele tatt
- เหลือเกิน (luea-koen) – ekstremt
- Suai luea-koen – Ekstremt vakker
- ที่สุด (thi-sut) – mest mulig
- Allerede lært som superlativ

Komplekse sammenligninger

- ยิ่ง...ยิ่ง (ying...ying) – jo mer...jo mer
- Ying rian ying ruu – Jo mer man studerer, jo mer vet man
- เหมือนกัน (muan-kap) – som, lik
- Suai muan-kap dao – Vakker som en stjerne

Høflighetsnivåer

- Rajasap** – kongeligt språk
- Spesielle verb og substantiv for kongelige
- เสด็จ (sadet) – gå (kongeligt)
- ทรงพระ... (song phra...) – kongelig prefix
- Formelt språk**
- ประทาน (prathaan) – gi (formelt)
- รับประทาน (rap-prathaan) – spise (høflig)
- Uformelt språk**
- Vanlig i dagligtale
- Færre høflighetspartikler

Avansert vokabular

Abstrakte begreper

- เสรีภาพ (seeriphaap) – frihet
- ความยุติธรรม (khwaam yuttitham) – rettferdighet
- สันติภาพ (santiphaap) – fred
- สงคราม (songkhraam) – krig
- การเมือง (kaanmueang) – politikk
- เศรษฐกิจ (setthakit) – økonomi
- สังคม (sangkhom) – samfunn
- วัฒนธรรม (watthanatham) – kultur
- ประวัติศาสตร์ (prawattisaat) – historie
- ประเพณี (prapheenii) – tradisjon

Akademisk språk

- การวิจัย (kaanwijay) – forskning
- การวิเคราะห์ (kaanwikhroh) – analyse
- ทฤษฎี (thitsadii) – teori
- วิธีการ (withiikaan) – metode
- สรุป (sarup) – konklusjon
- ผลลัพธ์ (phollaphot) – resultat
- ปัญหา (panhaa) – problem
- แนวทาง (naeothaang) – tilnærming

Formelle uttrykk

- ตามความเห็นของผม – etter min mening
- ในความเป็นจริง – i virkeligheten
- โดยทั่วไป – generelt sett
- โดยเฉพาะ – spesielt
- ในกรณีนี้ – i dette tilfellet
- เกี่ยวกับ – angående
- ภายใต้ – under (betingelser)

Idiommer og ordspråk

Vanlige idiommer

- น้ำขึ้นให้รีบตัก – Når vannet stiger, skynde seg å øse (grip sjansen)
- ช้าๆ ได้พร้า – Sakte men sikkert
- ซี้เกียจเป็นมหาโทษ – Latskap er en stor synd
- หนีเสือปะจระเข้ – Flykte fra en tiger, møte en krokodille (fra asken til ilden)
- เห็นช้างขี้ขี้ – Se en elefant, ri en elefant (følg flokken)

Ordspråk

- กินอยู่เป็น – Spise og leve godt (om å leve rimelig)
- ใจเย็น – Kaldt hjerte (rolig)
- ใจร้อน – Varmt hjerte (utålmodig)
- น้ำพึ่งเรือ เสือพึ่งป่า – Vann stoler på båt, tiger stoler på skog

Kulturkunnskap om Thailand

Geografi og demografi

- Sørøst-Asia, sentral beliggenhet
- Grenser: Myanmar, Laos, Kambodsja, Malaysia
- Hovedstad: Bangkok (Krung Thep)
- Befolkning: ca. 70 millioner
- Thailendere: 75%, andre etniske grupper
- Thai språk: offisielt språk

Historiske milepæler

- Sukhothai-perioden (1238-1438)
- Thai-skrift utviklet av Kong Ramkhamhaeng
- Ayutthaya-perioden (1351-1767)
- Handelssentrum og storhet
- Rattanakosin-perioden (1782-nå)
- Bangkok som hovedstad
- Eneste land i Sørøst-Asia som aldri ble kolonisert
- Konstitusjonelt monarki fra 1932

Kongehuset

- Chakri-dynastiet siden 1782
- Dypt respektert av befolkningen
- Kong Maha Vajiralongkorn (Rama X)
- Lese-majesté-lover (streng straff for kritikk)
- Kongens portrett overalt
- Kongehymne daglig kl. 08:00 og 18:00
- Stå opp under kongehymne
- Vis alltid respekt

Buddhisme i Thailand

- Over 90% Theravada-buddhister
- 40 000+ templer (วัด - wat)
- Munker har høy status
- Oransje munkedrakten
- Menn blir ofte munkert midlertidig
- Tre juvelene: Buddha, Dhamma, Sangha
- Karma og gjenfødelse
- Viktige buddhistiske helligdager

Wai-hilsen

- Tradisjonell hilsen med sammenlagte hender
- Høyde avhenger av status:
 - Til jevnaldrende: ved bryst
 - Til eldre/overordnede: ved nese
 - Til munk/kongehus: ved panne
- Yngre hilser først på eldre
- Barn hilser alltid først
- Ikke wai til barn eller ansatte
- Munker returnerer ikke wai

Sosiale normer

Hodet og føttene

- **Hodet** (หัว - hua) er hellig
- Ikke rør andres hode
- Ikke pek over hodet til noen
- Munkers hode mest hellig
- **Føttene** (เท้า - thao) er lave/urene
- Ikke pek med føttene
- Ikke vis fotsolene
- Ikke berør ting med fot
- Ikke tråkk over mennesker
- Ta av skoene inne

Mai pen rai-kultur

- ไม่เป็นไร (mai pen rai) – Det gjør ingenting
- Sentral kulturell verdi
- Unngå konfrontasjon
- Være fleksibel og rolig
- Tilgi lett
- “Ikke bekymre deg”

Sanuk – moro

- สนุก (sanuk) – moro, gøy
- Arbeid bør være sanuk
- Livet bør være sanuk
- Thai humor og smil
- Lette stemningen

Ansikt og respekt

- **Å miste ansikt** (เสียหน้า - siia naa)
- Pinlig, alvorlig
- Unngå å gjøre andre pinlig berørt
- Kritiser aldri offentlig
- Vis sinne er å miste ansikt
- **Bevare ansikt** (รักษาหน้า - raksaa naa)
- Viktighet av harmoni

Hierarki

- Alder = status
- Eldre har alltid rett
- Respekt oppover
- พี่น้อง (phi-nong) system
- Seniority på arbeidsplassen
- Lærere har høy status

Høytider og festivaler

Songkran (april)

- Thai nyttår (13-15. april)
- Vannfestival
- Tradisjonelt: vann over Buddha-statuer
- Moderne: vannslagsmål i gatene
- Familie-gjenforening
- Rod nam dam hua (vannselsignelse av eldre)

Loy Krathong (november)

- Lysfestival
- Fullmåne i 12. måned

- กระทง (krathong) – små flytende lykter
- Flyte krathong på vann
- Ønske og tilgivelse
- Yi Peng i Chiang Mai (himmel-lykter)

Makha Bucha og Visakha Bucha

- **Makha Bucha** (februar/mars)
- Minne Buddhas første preken
- 1250 munkers forsamlet spontant
- **Visakha Bucha** (mai)
- Viktigste buddhistiske helligdag
- Buddhas fødsel, opplysning og død
- Samme dag!

Andre høytider

- Kongens bursdag (28. juli)
- Dronning Sirikit bursdag (12. august) – Morsdag
- Chulalongkorn-dag (23. oktober)

Thai matkultur

Grunnsmak

Thai mat balanserer fem smaker:

- เผ็ด (phet) – sterkt (chili)
- เปรี้ยว (priaw) – surt (lime, tamarind)
- หวาน (waan) – søtt (sukker)
- เค็ม (khem) – salt (fiskesaus)
- ขม (khom) – bittert

Viktige ingredienser

- Fiskesaus (น้ำปลา - naam plaa)
- Chilipasta (พริกแกง - phrik kaeng)
- Kokosmelk (กะทิ - kathi)
- Lime, sitrongress, galangal
- Heilige basilikum
- Korianderrot

Berømte retter

- **Pad Thai** – stekte nudler
- **Tom Yum** – sur og sterk suppe
- **Green Curry** (แกงเขียวหวาน)
- **Som Tam** – papayasalat (Isaan)
- **Massaman Curry** – mild curry
- **Pad Krapao** – stir-fry med basilikum
- **Khao Pad** – stekt ris

Måltidsetikette

- Ris er hovednæring
- Del retter med andre
- Bruk skje (høyre) og gaffel (venstre)
- Gaffel for å skyve mat på skje
- Pinne kun til nudler
- Ikke stek skjeen i munnen
- “Kin khao” (spis ris) = spis måltid

Thai litteratur og kunst**Klassisk litteratur**

- **Ramakian** – Thai Ramayana
- Nasjonalepos
- Viktig i kunst og kultur
- **Phra Aphai Mani**
- Av Sunthorn Phu
- National poet

Tradisjonell kunst

- Tempelmaleri og arkitektur
- Gullblad-dekorasjon
- Buddha-bilder
- Khon (maskerte dans)
- Klassisk thai-dans
- Instruer med fingre og føtter

Eksamen nivå III**Skriftlig eksamen**

- Analyser tekster kritisk
- Bruk avansert vokabular
- Vis kulturforståelse
- Diskuter samfunnsspørsmål
- Argumenter nyansert
- Bruk idiomer naturlig
- Varierte setningsstrukturer
- Korrekte toner og skrift

Muntlig eksamen

- Presenter emne grundig
- Diskuter kulturelle forskjeller
- Sammenlign Thailand og Norge
- Reflekter over samfunn
- Gi eksempler fra historie

- Vis respekt og forståelse
- Bruk passende høflighetsnivå
- Korrekt uttale og toner

Sjekkliste nivå III**Jeg mestrer:**

- ☐ Avansert grammatikk
- ☐ Passive konstruksjoner
- ☐ Kausative former
- ☐ Høflighetsnivåer
- ☐ Idiommer og ordspråk
- ☐ Akademisk vokabular
- ☐ Thai kulturkunnskap
- ☐ Tekstanalyse
- ☐ Argumentasjon
- ☐ Flytende samtale